
Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2019:1

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2019:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022. Här behandlas även motion 2019:7 Uppdrag inom ansvaret för begravningsverksamheten, motion 2019:38 Ökade resurser till Svenska kyrkan i utlandet och motion 2019:44 Svenska kyrkan i utlandet.

Utskottet ställer sig bakom kyrkostyrelsens förslag om verksamhetsinriktning, kostnadsram för 2020 och planeringsramar för 2021–2022. Utöver detta föreslår utskottet att medel utöver kostnadsram ställs till kyrkostyrelsens förfogande till arbete med asylsökande och flyktingar för 2020 med 25 miljoner kronor. Dessutom föreslår utskottet att medel utöver kostnads- och planeringsramar för perioden 2020–2022 ställs till kyrkostyrelsens förfogande inom programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023 med sammanlagt 6 miljoner kronor.

Motion 2019:7 föreslår att kyrkostyrelsen får i uppdrag att ge Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ett fortsatt uppdrag till råd och konsultation inom begravningsverksamheten. Utskottet menar att det inte torde vara aktuellt för kyrkomötet att nu verka för en annan riktning i hanteringen av begravningsfrågorna på nationell nivå än den riktning som kyrkostyrelsen, till följd av kyrkomötets beslut från 2017, nu slagit in på. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Motion 2019:38 föreslår att kostnadsramarna för utlandskyrkans personal för 2020 och 2021 återställs i förhållande till skrivelsens förslag till de nivåer som motsvarar de planeringsramar för 2020 och 2021 som 2018 års kyrkomöte beslutade om. Samma förslag lämnas även i motion 2019:44, men utöver detta föreslås i den senare motionen även att medel om sammanlagt 12 miljoner kronor tillförs utlandskyrkan för 2020 och 2021 till att täcka de extra utgifter som uppkommer till följd av den genomlysning av verksamheten som nu görs. Utskottet menar att ett återställande av föregående års planeringsramar, sett utifrån aktuella ekonomiska förutsättningar, inte är rätt väg att gå. Däremot ser utskottet behov av att grundläggande aspekter av utlandsverksamheten analyseras, så att uppdraget för Svenska kyrkan i utlandet tydliggörs. Utskottet föreslår därför att båda motionerna 2019:38 och 2019:44 i sin helhet avslås. Samtidigt föreslår utskottet med anledning av motionerna att medel utöver kostnads- och planeringsram för åren 2020–2021 om sammanlagt 12 miljoner kronor ställs till kyrkostyrelsens förfogande till arbete med verksamhet och verksamhetsplanering inom utlandskyrkan.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå,
2. fastställa kostnadsram för 2020 till 3 143 miljoner kronor,
3. medge planeringsram för 2021 till 3 140 miljoner kronor,
4. medge planeringsram för 2022 till 3 059 miljoner kronor,
5. avslå motion 2019:7,
6. avslå motion 2019:38 punkt 1,
7. avslå motion 2019:38 punkt 2,
8. avslå motion 2019:44 punkt 1,
9. avslå motion 2019:44 punkt 2,
10. med anledning av motion 2019:38 och 2019:44 utöver kostnadsram bevilja 6 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för arbete med verksamhet och verksamhetsplanering (inkl. kriterier) inom utlandskyrkan att användas 2020,
11. med anledning av motion 2019:38 och 2019:44 utöver planeringsram bevilja 6 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för arbete med verksamhet och verksamhetsplanering (inkl. kriterier) inom utlandskyrkan att användas 2021,
12. utöver kostnadsram bevilja 25 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för arbetet med flyktingar och asylsökande att användas 2020,
13. utöver kostnadsram bevilja 2 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för säkerställande av medel till verksamhetskostnader inom programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023 att användas 2020,
14. utöver planeringsram bevilja 2 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för säkerställande av medel till verksamhetskostnader inom programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023 att användas 2021,
15. utöver planeringsram bevilja 2 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för säkerställande av medel till verksamhetskostnader inom programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023 att användas 2022.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2019:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå,
2. fastställa kostnadsram för 2020 till 3 143 miljoner kronor,
3. medge planeringsram för 2021 till 3 140 miljoner kronor,
4. medge planeringsram för 2022 till 3 059 miljoner kronor.

Motionernas förslag

Motion 2019:7 av Agne Arnesson, Uppdrag inom ansvaret för begravningsverksamheten

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ge Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ett fortsatt uppdrag till råd och konsultation inom begravningsverksamheten.

Motion 2019:38 av Anette Nordgren m.fl., Ökade resurser till Svenska kyrkan i utlandet

E 2019:1

Kyrkomötet beslutar att

1. återställa kostnadsramen 2020 för utlandskyrkans personal till 74 miljoner kronor, i enlighet med den av kyrkomötet 2018 beslutade planeringsramen.
2. återställa kostnadsramen 2021 för utlandskyrkans personal till 75 miljoner kronor, i enlighet med den av kyrkomötet 2018 beslutade planeringsramen.

Motion 2019:44 av Hans-Olof Andrén m.fl., Svenska kyrkan i utlandet

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa kostnadsram för 2020 till 3 155 miljoner kronor, varvid kostnadsramen för utlandskyrkans personal ska vara 74 miljoner kronor och en kostnadsram om 6 miljoner kronor tillförs utlandskyrkan för att bidra till att täcka de extra utgifter som uppkommer till följd av den genomlysning och omställning av verksamheten som nu sker,
2. medge planeringsram för 2021 till 3 151 miljoner kronor, varvid planeringsramen för utlandskyrkans personal ska vara 75 miljoner kronor och en planeringsram om 6 miljoner kronor tillförs utlandskyrkan för att bidra till att täcka de extra utgifter som uppkommer till följd av den genomlysning och omställning av verksamheten som nu sker.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har inbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen, då med inriktning på synpunkter på för respektive utskott relevanta delar avseende verksamhetens inriktning. Yttranden med anledning av detta har inkommit från Kyrkolivsutskottet (Kl 2019:1y, *bilaga 1*), Gudstjänstutskottet (G 2019:1y, *bilaga 2*), Organisationsutskottet (O 2019:1y, *bilaga 3*) och Samhälls- och kulturutskottet (SK 2019:1y, *bilaga 4*).

Ekonomiutskottet har även inbjudit Ekumenikutskottet och Organisationsutskottet att yttra sig över motion 2019:38 Ökade resurser till Svenska kyrkan i utlandet och motion 2019:44 Svenska kyrkan i utlandet. Yttrande med anledning av detta har inkommit från Ekumenikutskottet (Eu 2019:2y, *bilaga 5*) och Organisationsutskottet, som här har yttrat sig i samma yttrande som avser skrivelsen enligt ovan (O 2019:1y, *bilaga 3*).

Som en del av utskottets beredning har utskottet tagit del av nämnda yttranden från andra utskott.

Bakgrund

Enligt 51 kap. 4–5 §§ kyrkoordningen ska den nationella nivån varje år upprätta en budget för nästa budgetår. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret, samt en plan för ekonomin under en period av tre år.

Skrivelsens innehåll och indelning

Mot bakgrund av ovanstående har kyrkostyrelsen i skrivelsen lämnat förslag till inriktning för verksamheten, kostnadsram för 2020 samt planeringsramar för 2021 och 2022.

Skrivelsen är indelad i följande delar. I *Att räcka evangelium genom ord och handling* ges en teologisk bakgrund till innehållet i skrivelsen. I *Kyrkostyrelsens upp-*

drag redovisas den nationella nivåns uppgifter, som leds och samordnas av kyrkostyrelsen. I *Skrivelsens struktur* finns övergripande information och läsanvisningar. I *Utmaningar utifrån omvärldsbeskrivning* redovisas de utmaningar kyrkostyrelsen ser utifrån genomförd omvärldsbeskrivning i Sverige och internationellt. I *Kyrkostyrelsens långsiktiga målbilder 2030* beskrivs kyrkostyrelsens ambitioner på längre sikt och vilka verksamheter som behöver bedrivas under planeringsperioden för att bidra till uppfyllnad av dessa målbilder. I *Ekonomi* redovisas och kommenteras ekonomin för den nationella nivån i sin helhet och förslagen till kostnadsram 2020 och planeringsramar 2021–2022. Dessutom redovisas här en kassaflödesbudget för åren 2020–2022. *Bilaga 1* innehåller den omvärldsbeskrivning som ligger till grund för kyrkostyrelsens verksamhetsinriktning och målbilder. *Bilaga 2* ger information om kyrkostyrelsens kansli.

Kyrkostyrelsens förslag

Av skrivelsen framgår att huvuddelen av planeringsperiodens budget omsluter löpande åtaganden och verksamhetskostnader. Antingen är ansvaret reglerat i kyrkoordningen eller så är arbetet på annat sätt av stor betydelse för Svenska kyrkans verksamhet. Enbart en mindre del utgör utrymme för särskilda prioriteringar.

Förslag till verksamhetsinriktning för perioden 2020–2022 redovisas utifrån ambitioner som kyrkostyrelsen har på längre sikt. De utmaningar som kyrkostyrelsen identifierat utifrån den omvärldsbeskrivning som framgår av bilaga 1 till skrivelsen, ligger till grund för följande långsiktiga målbilder:

1. År 2030 har vi stärkt förmågan att bidra till ett församlingsliv som möter samtidens utmaningar.
2. År 2030 finns ett stärkt engagemang i Svenska kyrkan för ett hållbart samhälle i Sverige och i världen.
3. År 2030 finns effektiv styrning, administration och förvaltning i Svenska kyrkan, så att församlingarna kan fullgöra sitt grundläggande uppdrag.

Omvärldsbeskrivningen i skrivelsens bilaga 1 har inte föranlett kyrkostyrelsen att i denna skrivelse ändra målbilderna jämfört med föregående års skrivelse, men däremot har styrelsen identifierat ett par nya utmaningar mot bakgrund av den uppdaterade omvärldsbeskrivningen. Detta bl. a. med anledning av att hoten mot demokratin har förstärkts och att den ekonomiska osäkerheten nu ökar på grund av att prognoserna, efter några år med hög ekonomisk tillväxt, nu skrivs ned.

Kopplat till varje målbild finns ett eller flera delmål som ligger till grund för planering, genomförande och uppföljning i den samlade verksamheten under planeringsperioden. I anslutning till varje delmål finns insatser angivna, som ska genomföras för att leda mot uppfyllnad av målbilden.

Verksamheten på nationell nivå bedrivs inom följande elva verksamhetsområden:

- ◆ Stödja utveckling av församlingslivet
- ◆ Utbilda för tjänst i Svenska kyrkan
- ◆ Bidra till samhällsutvecklingen
- ◆ Värna och utveckla relationer med kyrkans omvärld
- ◆ Samordna och utveckla internationell mission och diakoni
- ◆ Hållbarhet
- ◆ Stödja och utveckla administration och förvaltning
- ◆ Styrning och ledning
- ◆ Reglera inomkyrkligt

- ◆ Utjämning och finansförvaltning
- ◆ Internt stöd

De första sju verksamhetsområdena som nämnts ovan har en direkt koppling till de långsiktiga målbilderna, medan verksamheterna inom de fyra sista områdena indirekt bidrar till målbildernas uppfyllnad. Hållbarhet redovisas i årets skrivelse för första gången som ett eget verksamhetsområde.

Mot bakgrund av uppdaterad intäktsprognos, som pekar på svag utveckling av kyrkoavgiften under kommande år, har kyrkostyrelsen i årets skrivelse intensifierat arbetet med kostnadsanpassning och effektivisering av verksamheten. Kostnadsanpassningarna finns både inom personalområdet och inom externa kostnader som exempelvis konsulter, resor och trycksaker. Kyrkostyrelsen menar att för att den nationella nivån ska ha en långsiktig hållbar ekonomi bör den löpande verksamheten finansieras av avgiften för gemensam verksamhet (sjuöringen), medan särskilda insatser finansieras av det gemensamma kapitalet. Därför avser kyrkostyrelsen att i kommande skrivelser fortsätta arbetet med kostnadsanpassningar.

Jämfört med föregående års skrivelse är kostnaderna på totalnivån oförändrade för år 2020 och 36 miljoner kronor lägre för år 2021. Planerade kostnader för år 2022 är enligt skrivelsen 81 miljoner kronor lägre jämfört med 2021. Samtidigt med detta finns kostnader för enskilda satsningar med i årets skrivelse som inte fanns med i föregående års skrivelse. Dels 25 miljoner kronor årligen 2020–2022 under verksamhetsområde *Hållbarhet* för att möta kyrkomötets uppdrag från 2018 (KmSkr 2018:13) att verka för ett nationellt program för klimatstrategier. Utöver detta planeras i årets skrivelse under verksamhetsområdet *Stödja och utveckla administration och förvaltning* en satsning på digitaliserad arbetsplats med 35 miljoner kronor 2020, 40 miljoner kronor 2021 och 20 miljoner kronor 2022.

Slutligen har kyrkostyrelsen, som ett resultat av dialog med stiftens, som målsättning att etablera ett gemensamt lönecenter för hela Svenska kyrkan på lämplig plats i landet med verksamhetsstart den 1 januari 2022.

Motion 2019:7 Uppdrag inom ansvaret för begravningsverksamheten

Bakgrund

Kyrkomötet gav 2015 kyrkostyrelsen i uppdrag att klargöra hur frågorna om tillsyn och samordning av begravningsverksamheten ska hanteras. Detta efter att dåvarande Kyrkorättsutskottet i betänkandet Kr 2015:2 behandlat tre olika motioner med koppling till begravningsverksamheten. Kyrkorättsutskottet konstaterade att det finns behov av en tydligare struktur och ledning inom området, att det är angeläget att det inom Svenska kyrkan finns ett övergripande ansvar i dessa frågor och att oklarheterna vad gäller tillsyns- och samordningsfrågorna behövde utredas. Detsamma gällde, enligt utskottet, vilken roll och vilket ansvar Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation (SKAO) ska ha i sammanhanget.

Kyrkostyrelsen återkom i frågan till kyrkomötet 2017 via skrivelsen KsSkr 2017:5 Begravningsverksamheten, som innehöll ett antal förslag till ändringar i kyrkoordningen inom området. I skrivelsen föreslogs att varje församling och pastorat som är huvudman för begravningsverksamheten, genom beslut i kyrkofullmäktige, ska fastställa riktlinjer för hur begravningsverksamheten ska vara utformad. Detta med syftet att stärka och tydliggöra församlingarnas och pastoratens arbete med utförandet av uppdraget som huvudmän. I skrivelsen fanns även förslag till ändringar i kyrkoordningen som tydliggör att det hör till stiftets uppgifter att ha tillsyn över hur församlingars och pastorats uppdrag som huvudmän för begravningsverksamheten fullgörs. Slutligen fanns i skrivelsen förslag om att det, genom tillägg i kyrkoordningens

bestämmelser om kyrkostyrelsens uppdrag, tydliggörs att kyrkostyrelsen svarar för övergripande frågor avseende begravningsverksamheten. Vilka konkreta arbetsuppgifter det senare skulle innebära togs inte upp i skrivelsen, eftersom det fanns behov av ytterligare beredning i frågan. Däremot nämndes i skrivelsen att kyrkostyrelsen planerade genomföra överläggningar i frågan med SKAO och Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF). Kyrkomötet beslutade i enlighet med förslagen i kyrkostyrelsens skrivelse.

Under 2018 förde kyrkostyrelsen samtal med SKAO om en successiv övergång av rådgivningsverksamheten inom begravningsområdet från SKAO till kyrkokansliet. Vidare beslöt kyrkostyrelsen i december 2018, efter överenskommelse med SKAO och SKKF, att avskaffa dåvarande Rådet för begravningsfrågor. Frågan om överföring av rådgivningsverksamheten lyftes enligt uppgift i SKAO:s styrelse den 4–5 februari 2019, varpå SKAO återkopplade att styrelsen ville behålla denna verksamhet hos SKAO. Den 20 februari 2019 beslöt kyrkostyrelsen, som ett led i fullgörandet av styrelsens ansvar för övergripande frågor gällande begravningsverksamheten, att uppdra till generalsekreteraren att påbörja uppbyggnad i kyrkokansliet av verksamhet avseende begravningsfrågor i vid mening. Med anledning av detta har rekrytering till en befattning i kyrkokansliet som nationell samordnare för begravningsverksamheten genomförts.

I skrivelsen KsSkr 2019:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022 (6.3.3 Verksamhetsområdet Reglera inomkyrkligt, sid. 18) redovisas nämnda beslut av kyrkostyrelsen om att särskild kompetens för begravningsverksamhetens relevanta sakområden ska byggas upp inom kyrkokansliet.

Motionen

Motionären föreslår att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att i sin tur ge SKAO ett fortsatt uppdrag till rådgivning inom begravningsverksamheten.

Motionären menar att SKAO idag utför rådgivning inom begravningsverksamheten på ett omvittnat uppskattat och utmärkt sätt. Ett avslutande av SKAO:s engagemang i denna del skulle därför innebära förlust av både kompetens och förtroendekapital.

Motionären anför vidare att i kyrkostyrelsens budgetskrivelse framförs vikten av direkta och framtida kostnadsanpassningar och effektiviseringar. Om rådgivningsverksamheten inom begravningsområdet förs över till kyrkokansliet innebär det merkostnader för kyrkostyrelsen på grund av verksamhetsomstart m.m. Att ge SKAO ett fortsatt uppdrag inom begravningsverksamheten vore därför enligt motionären en utmärkt lösning av frågan.

Motionerna 2019:38 och 2019:44 om utlandskyrkans ekonomi

Bakgrund

Enligt 2 kap. 12 § kyrkoordningen omfattar Svenska kyrkan i utlandet församlingar i utlandet och övriga utlandsverksamheter. Kyrkostyrelsen beslutar vilka utlandsförsamlingar som tillhör Svenska kyrkan och vilka övriga utlandsverksamheter som ska finnas. Inom Svenska kyrkan i utlandet gäller kyrkoordningens bestämmelser bara om det är särskilt angivet. Verksamheten bedrivs på cirka 40 platser i 23 olika länder över hela världen.

I tabell 18 på sidan 28 i kyrkostyrelsens skrivelse syns, att den samlade kostnadsramen för *rådet för Svenska kyrkan i utlandet* inom verksamhetsområdet *Stödja utveckling av församlingslivet* föreslås till 91 miljoner kronor 2020 och 92 miljoner

kronor 2021. Detta är tre miljoner kronor lägre jämfört med föregående års kostnadsram för 2020 och två miljoner kronor lägre jämfört med föregående års planeringsram för 2021. Kyrkostyrelsen uppger i skrivelsen att insamlade medel för verksamheten och erhållna bidrag ur stiftelsen för Svenska kyrkan i utlandet beräknas bli lägre än tidigare planering. För att anpassa verksamheten efter detta föreslås bland annat att personalkostnaderna blir sex miljoner kronor lägre för 2020 respektive fem miljoner kronor lägre för 2021 jämfört med föregående års ramar.

Kyrkostyrelsen uppger vidare i skrivelsen att den juridiska genomgången kommer att påverka verksamheten de närmaste åren både innehållsmässigt och ekonomiskt. Under verksamhetsområdet *Styrning och ledning* på sidan 17 i skrivelsen återfinns kostnader för utredning av juridisk karaktär i utlandsförsamlingar upptagna med sammanlagt 12 miljoner kronor för planeringsperioden.

Motion 2019:38

Motionärerna föreslår att föregående års beslutade planeringsramar för Svenska kyrkan i utlandet för åren 2020 och 2021 fastställs även i år.

Motionärerna anför att utlandsverksamheten under lång tid tillmötesgått de sparkrav som ålagts den. Om kyrkomötet beslutar i enlighet med kyrkostyrelsens skrivelse vad gäller utlandsverksamheten, måste verksamheten minskas med fyra tjänster 2020 och dras ned med ytterligare åtta tjänster 2021. Detta får till konsekvens att nuvarande struktur på utlandsverksamheten i form av de församlingar som nu finns där inte kan bibehållas.

Motionärerna menar vidare att i de flesta organisationer är det brukligt att först göra en genomlysning och när resultatet av denna lagts fram vidtar man åtgärder. I utlandskyrkans fall har det gjorts tvärtom, det vill säga att man först drar ned på verksamheten och sedan fattar man beslut om utredning.

Motionärerna hänvisar slutligen till Ekonomiutskottets betänkande 2018:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2019–2021. Där framgår att det enligt utskottet ”är av lika stor betydelse [utöver den juridiska genomlysningen, eg. anm.] att kyrkostyrelsen parallellt med detta också bygger upp verksamheten genom tillskott av resurser”.

Motion 2019:44

Motionärerna föreslår att föregående års beslutade planeringsramar för Svenska kyrkan i utlandet för åren 2020 och 2021 fastställs även i år. Utöver detta föreslås att Svenska kyrkan i utlandet tillförs extra anslag om 12 miljoner kronor, fördelat över åren 2020 och 2021, för att täcka tillkommande kostnader som blir följderna av den genomlysning av verksamheten som nu sker.

Motionärerna anför att kostnadsramen för Svenska kyrkan i utlandet reducerats med 30 procent under de senaste tio åren. Förslaget i kyrkostyrelsens skrivelse innebär att verksamhet och församlingar i utlandskyrkan måste prioriteras bort mitt under den intensiva analys- och utredningsperiod som nu pågår. Motionärerna menar att det vore en god och normal ordning att först utreda verksamheterna för att sedan därefter fatta beslut.

Motionärerna anför vidare att kostnader för de åtgärder som blir en konsekvens av utredningsarbetets slutsatser tillkommer utöver själva genomlysningen och att dessa kostnader inte finns med i kyrkostyrelsens skrivelse för planeringsperioden. Motionärerna uppger här en total tillkommande kostnad om 12 miljoner kronor med kyrkokansliet som uppgiftskälla.

Slutligen hänvisar motionärerna till tidigare nämnda uttalande av Ekonomiutskottet i kyrkomötet 2018 om vikten av att kyrkostyrelsen, parallellt med den pågående utredningen, bygger upp verksamheten genom tillskott av resurser.

Utskottets överväganden

Verksamhetens inriktning

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Som en del av beredningen har utskottet haft överläggningar med kyrkostyrelsens arbetsutskott för att få specifika frågor belysta och prioriteringar förtydligade.

De långsiktiga målbilder för verksamheten som antogs av kyrkomötet föregående år finns även med i årets skrivelse och utskottet noterar att dessa för tydlighetens skull nu har kortats ned och skärpts till något. Skrivelsen ger dock intryck av att målbildernas formulering är oförändrade jämfört med året innan, vilket inte är fallet. Utskottet utgår från att kyrkostyrelsen vid kommande eventuella omarbetningar av målbilderna på ett tydligare sätt aviserar i skrivelsen att så skett.

I likhet med Kyrkolivsutskottet stödjer utskottet kyrkostyrelsens strävan enligt Målbild 3 att bidra med resurser till effektivisering och samordning av administrationen inom Svenska kyrkan, för att på så sätt frigöra resurser till den grundläggande uppgift som församlingarna utför. Utskottet menar att den dialog som kyrkostyrelsen för med stiftens är mycket viktig för att finna lämpliga former för ansvarsfördelning och prioriteringar av uppgifter som behöver göras. Exempelvis ställer sig utskottet positivt till det initiativ om ett gemensamt löne- och arvodescenter inom Svenska kyrkan som har blivit ett resultat av dialogerna, vilket i sin färdiga form torde innebära betydande kostnadsbesparingar och bättre lönehantering inom Svenska kyrkan. Ett sådant lönecenter kommer sannolikt inte att kunna ha rikstäckande verksamhet redan 2022, utan verksamheten kan då bedrivas endast i någon eller några delar av landet. Utskottet delar kyrkostyrelsens tanke om att det nödvändigtvis inte behöver vara på nationell nivå som lönecentret har sin bas, utan det kan lika gärna vara hos något eller några av stiftens. Det är i sammanhanget viktigt att även församlingarna får komma till tals i frågan då ett genomförande på sikt innebär personalförändringar på lokal nivå inom Svenska kyrkan. Utskottet ser till nästa års skrivelse fram mot en redovisning av beräknade kostnader och tidplan för implementering av lönecentret.

När det gäller de utmaningar som kyrkostyrelsen identifierat och som leder fram till de målbilder som formulerats, noterar utskottet att några nya utmaningar tillkommit sedan föregående år. I det sammanhanget ser utskottet att skrivningen beträffande den nya utmaningen om framväxten av populistiska rörelser behöver skärpas till. Det rör sig här om antidemokratiska krafter i samhället som idag tar allt större utrymme och makt i anspråk. Utmaningen om att kunskapen om den kristna tron i Sverige minskar har funnits med i skrivelsen sedan tidigare. Här behöver, enligt utskottet, benämningen ”existentiella resurser” för läsförståelsens skull ersättas av exempelvis benämningen ”kristna trostraditioner”.

Utskottet delar Organisationsutskottets mening att verksamhetsområdet *Stödja utvecklingen av församlingslivet* behöver omformuleras till kommande år. Detta för att man inte ska missledas att tro att nationell nivå har till uppgift att främja kyrkolivet hos församlingarna, en uppgift som enligt kyrkoordningen nu ankommer på stiftens att utföra. Vidare ser utskottet, i likhet med Gudstjänstutskottet, ett värde i att nyckelordet

Gudstjänst under verksamhetsområdets delmål 1A i kommande skrivelser får ett eget delmål utifrån kyrkkoordineringens formulering av församlingens grundläggande uppgift.

E 2019:1

Kostnadsram 2020

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2020 till 3 143 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Mot bakgrund av de långsiktiga förändringar i förutsättningarna på intäktssidan som redovisats, välkomnar utskottet kyrkostyrelsens ansvarstagande i årets skrivelse för en ekonomi i balans på nationell nivå. Vikten av de kostnadsanpassningar och prioriteringar som nu påbörjats och som kyrkostyrelsen avser att fortsätta med på längre sikt kan inte nog understrykas. Utskottet utgår från en fortsatt bevakning av de ekonomiska förutsättningarna för den nationella nivåns verksamhet från kyrkostyrelsens sida framöver.

Utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen föreslår motsvarande nivå på kostnadsram för 2020 som planerades för föregående år. Detta beror dock inte på att förslaget i årets skrivelse avser samma kostnader som tidigare planerats för, utan på att förändringen av de omprioriteringar som gjorts i årets skrivelse leder till noll i nettoförändring. Löpande verksamhetskostnader är nu 60 miljoner kronor lägre. Samtidigt har kyrkostyrelsen lämnat förslag om 25 miljoner kronor till att utarbeta former för ett nationellt program för klimatstrategier i enlighet med uppdrag från 2018 års kyrkomöte. Vidare anslås 35 miljoner kronor till implementering av en digital arbetsplats på nationell nivå. Detta på grund av att den pågående digitala utvecklingen i samhället sker i en sådan hastighet att kraven på en utvecklad IT-miljö med gemensamma lösningar inom Svenska kyrkan ökar.

Planeringsram 2021

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar medge planeringsram för 2021 till 3 140 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

I förhållande till föregående års planeringsram för 2021, har nu totala ramen för samma år minskat med 36 miljoner kronor. De löpande kostnaderna för 2021 har i årets skrivelse skurits ned med 101 miljoner kronor. Samtidigt med detta föreslår kyrkostyrelsen en fortsättning på klimatsatsningen till ett belopp om 25 miljoner kronor och fortsatt införande av digital arbetsplats till en beräknad kostnad om 40 miljoner kronor.

Planeringsram 2022

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar medge planeringsram för 2022 till 3 059 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Även för detta år planerar kyrkostyrelsen fortsatta satsningar på nationellt program för klimatstrategier och digital arbetsplats med 25 miljoner kronor respektive 20 miljoner kronor. Kostnaderna för 2022 beräknas bli 81 miljoner kronor lägre jämfört med 2021, vilket delvis sammanhänger med kostnader för kyrkovalet under 2021.

Motion 2019:7

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar avslå motion 2019:7.

Utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen fått i uppdrag av kyrkomötet att från och med 2019 ansvara för övergripande frågor avseende begravningsverksamheten inom Svenska kyrkan. Detta samtidigt med att församlingarna (begravningshuvudmännen) fått i uppdrag att fastställa riktlinjer för respektive begravningsverksamhet och att stiftens har fått i uppdrag att utöva tillsyn över begravningsverksamheten. Detta har i ett första steg på nationell nivå tagit sig till uttryck i att generalsekreteraren fått i uppdrag av styrelsen att bygga upp en särskild kompetens inom kyrkokansliet för relevanta sakområden inom begravningsverksamheten. Utskottet har även fått information om att en nationell samordnare i begravningsfrågor rekryterats under senare delen av 2019 och att den som rekryterats i sin föregående anställning arbetat som nyckelperson i begravningsfrågor hos SKAO.

Utskottet menar att det inte torde vara aktuellt för kyrkomötet att nu verka för en annan riktning i hanteringen av begravningsfrågorna på nationell nivå än den riktning som kyrkostyrelsen, till följd av kyrkomötets tidigare beslut, nu slagit in på. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Motion 2019:38 och motion 2019:44**Utskottets förslag:**

1. Kyrkomötet beslutar avslå motion 2019:38.
2. Kyrkomötet beslutar avslå motion 2019:44.
3. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2019:38 och motion 2019:44 utöver kostnadsram bevilja 6 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för arbete med verksamhet och verksamhetsplanering (inkl. kriterier) att användas 2020,
4. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2019:38 och motion 2019:44 utöver kostnadsram bevilja 6 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för arbete med verksamhet och verksamhetsplanering (inkl. kriterier) att användas 2021.

Utskottet konstaterar att de förändringar av förutsättningarna för Svenska kyrkans totala finansiering på längre sikt som nu ger sig till känna kommer att få konsekvenser även för utlandsverksamheten. Utskottet menar dock att det inte är rimligt att minska ned på kostnaderna i utlandsverksamheten samtidigt som den juridiska genomlysningen av utlandsförsamlingarnas verksamhet pågår. Ett återställande av föregående års planeringsramar för 2020 och 2021, som motionärerna föreslår, är heller inte rätt väg att gå. Detta mot bakgrund av inledningsvis nämnda förändrade ekonomiska förutsättningar för Svenska kyrkans totala verksamhet. I likhet med Ekumenikutskottet menar utskottet att analys av grundläggande aspekter av utlandsverksamheten nu är nödvändig, så att Svenska kyrkan i utlandets uppdrag blir tydligare. Medel bör mot den bakgrunden ställas till kyrkostyrelsens förfogande för perioden 2021–2022 till arbete med verksamhet och verksamhetsplanering inom utlandsförsamlingarna med sammanlagt 12 miljoner kronor.

Utskottet föreslår därför att båda motionernas respektive punkt 1 och punkt 2 avslås.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att utöver kostnadsram bevilja 25 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för arbete med flyktingar och asylsökande att användas 2020.

Utskottets förslag är ett utskottsinitiativ.

Utskottet har informerats om förändringar i förutsättningarna på intäktssidan och instämmer med kyrkostyrelsen om att kostnadsanpassningar behövs för kommande år. Icke desto mindre konstaterar utskottet att behovet av stöd till arbete med flyktingar och asylsökande fortfarande kvarstår och att det på vissa håll i landet sker en kraftig ökning av antalet personer som kommer till flyktingförläggningar. Utskottet konstaterar att stödet till denna verksamhet uppgick till 60 miljoner kronor 2019 och att inget förslag om ytterligare medel för 2020 nu finns med i skrivelsen. Utskottet ser, mot bakgrund av nuvarande flyktingsituation, denna tvära förändring i verksamhetens finansiering som problematisk.

Utskottet föreslår därför en tilldelning av 25 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för 2020, där medlen kan användas för arbete såväl i Sverige som utomlands. Villkoren för användning av dessa medel motsvarar de villkor som ställdes när kyrkostyrelsen första gången beviljades medel utöver ram till 2016 års arbete med asylsökande och flyktingar. Detta betyder att villkoren även denna gång kännetecknas av flexibilitet och behovsstyrning. Flyktingsituationen förändras löpande och denna osäkerhetsfaktor är viktig att ta hänsyn till när man överväger hur medlen tilldelas och hur beslutsprocessen ska konstrueras. Utskottet har stort förtroende för kyrkostyrelsens kompetens att besluta om användningen av dessa medel i en föränderlig situation och ser fram mot rapportering till kyrkomötet 2021 som visar hur dessa medel har kommit till användning.

Utskottet förutsätter att kyrkostyrelsen, inom ramen för verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2021–2023, nogsamt bevakar området och vid behov söker säkerställa hanteringen av flyktingars och asylsökandes situation.

Extra medel till programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att utöver kostnadsram bevilja 2 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för säkerställande av medel till verksamhetskostnader inom programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023 att användas 2020,
2. Kyrkomötet beslutar att utöver planeringsram bevilja 2 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för säkerställande av medel till verksamhetskostnader inom programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023 att användas 2021,
3. Kyrkomötet beslutar att utöver planeringsram bevilja 2 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för säkerställande av medel till verksamhetskostnader inom programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023 att användas 2022.

Utskottets förslag innebär en förstärkning av kyrkostyrelsens förslag om att anslå medel till programmet för planeringsperioden 2020–2022.

Kyrkostyrelsen nämner i skrivelsen att tio stiftsstyrelser står bakom det långsiktiga programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023. Syftet med

programmet är att ta tillvara på resultaten från de satsningar som gjorts i stiftet med hjälp av nationella medel för arbete med flyktingar under perioden 2016–2019. Det finns en gemensam samordningsfunktion inom programmet som kyrkostyrelsen vill stödja med 3 miljoner kronor per år under perioden 2020–2022. Utskottet har informerats om att berörda stift har ansökt om ytterligare medel, så att även verksamhetskostnaderna inom programmet kan täckas. Utskottet vill understryka vikten av att programmet genomförs i sin tänkta helhet och inte på något sätt avbryts med anledning av brist på finansiering. Detta inte minst mot bakgrund av att utskottet i detta betänkande även föreslår ytterligare medel utöver ram för 2020 till finansiering av arbetet med flyktingar och asylsökande.

Utskottet föreslår därför en extra tilldelning utöver kostnads- och planeringsramar om 2 miljoner kronor per år under perioden 2020–2022 att stå till kyrkostyrelsens förfogande till förmån för programmet.

Uppsala den 4 oktober 2019

På Ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Veine Backenius, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojidkow, Kjell Kallenberg, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Björn Falkeblad, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Sara Lindalen.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Sandra Ryström Signarsdotter, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Sören Ravn, Bertil Olsson och Terence Hong slo.

Biskop Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi menar att Ekonomiutskottet borde ha föreslagit att kostnadsramen för 2020 och planeringsramen för 2021 höjs i enlighet med förslaget i motion 2019:44.

Leif Nordlander, Marie Wojidkow och Åke Marcusson

Särskild mening

Vi menar att Ekonomiutskottet borde ha föreslagit att kostnadsramen för 2020 och planeringsramen för 2021 höjts i enlighet med förslaget i motion 2019:44.

Mats Nilsson, Terence Hong slo, Victor Backström och Bertil Olsson

---

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2019:1y

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022

Till Ekonomiutskottet

Kyrkolivsutskottet yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022

Kyrkolivsutskottet stödjer kyrkostyrelsens strävan att bidra med ytterligare insatser för samordning och effektivisering inom Svenska kyrkans administrativa verksamhet, t.ex. genom gemensamt lönecenter. Detta för att skapa ett långsiktigt kyrkoliv och frigöra ekonomiska resurser i församlingarna för det grundläggande uppdraget.

Utskottet ser behovet av prioriteringar och besparingar på nationell nivå framöver och menar att den dialog som påbörjats med stiftens om ansvarsfördelning och gemensamma prioriteringar, och som kyrkomötet tidigare bejakat, är angelägen för att kunna göra de kostnadsanpassningar som krävs. Svenska kyrkan är resursstark med sina många olika enheter som kan bidra till helheten och därför behöver erfarenhetsutbytet stärkas. Utskottet menar också att ansvar kan fördelas och alla uppdrag behöver inte utföras centralt på nationell nivå. Ett stift skulle mycket väl kunna bära huvudansvar för något uppdrag till gagn för hela Svenska kyrkan.

I ljuset av satsningen på programmet för lärande och undervisnings strategiska betydelse är den budgetering som gjorts, på knappt 11 mnkr något försiktig, även om utskottet vet att enbart en mindre del av budgeten är disponibel för särskilda satsningar.

Utskottet förstår kyrkostyrelsens ambition att hålla skrivelsens text kortfattad och stringent men saknar möjligen på vissa ställen lite fylligare verksamhetsbeskrivning, t.ex. om betydelsen av utlandskyrkans arbete. Utskottet noterar även att de övergripande målen redigerats språkligt sedan förra året och ifrågasätter justeringar i de långsiktiga målbilderna efter att de antagits.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Niklas Grahn, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Niklas Grahn, ordförande, Marie Nielsén, Ronny Hansson, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Peter Egardt, Eva-Maria Munck, Kent Karlsson, Agne Arnesson, Inga Alm, Zandra Pettersson, Mats Ershammar, Karin Janfalk, Vicktoria Bagi, Torbjörn Aronson och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lina Dahm, Agneta Lindström Berg, Anna Rapakko, Johannes Fransson, Sara Waldenfors, Elisabet Berggård, Amanda Carlshamre, Nina Wahlin, Ellionor Moberg, Ralf Dahlgren, Cecilia Brinck, Lisa Gerenmark, David Castor och Magnus Jarnling.

Biskop Thomas Petersson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2019:1y

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2020–2022**

Till Ekonomiutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022

Gudstjänstutskottet noterar att gudstjänst nu används som ett nyckelord under Målbild 1, delmål 1a, vilket är glädjande. Utskottet skulle dock hellre se ett eget delmål med rubriken Gudstjänst utifrån kyrkoordningens formulering om församlingens grundläggande uppgift.

Utskottet noterar att den statistik som används i skrivelsen är svårtolkad och att fler nycklar behövs för att förstå vad som döljer sig bakom siffrorna.

Den bild av församlingarnas gudstjänstliv som framträder blir ibland onödigt negativ.

Kyrkostyrelsen skriver på sidan 18 att kostnaderna för gudstjänstböckerna minskar på grund av arbetstakten. Gudstjänstutskottet betonar vikten av en hög arbetstakt framöver.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Anna Cöster, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Daniel Engström, Sven Milltoft, Elise Solberg, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Carola Norén, Gunilla Jannerstig, Birgitta Nilsson, Torvald Johansson, Malin Brolinson, Bartłomiej Szulc, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Organisationsutskottets yttrande 2019:1y

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022 samt motionerna 2019:38 och 2019:44

Till Ekonomiutskottet

Organisationsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022, samt över motion 2019:38 Ökade resurser till Svenska kyrkan i utlandet och motion 2019:44 Svenska kyrkan i utlandet

Organisationsutskottet har beretts möjlighet att yttra sig över ovan nämnda skrivelse i den del som avser verksamhetens inriktning samt över ovan nämnda två motioner.

Skrivelse KsSkr 2019:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022

Organisationsutskottet noterar att ett av de elva verksamhetsområden som skrivelsen tar sin utgångspunkt i är formulerat som ”Stödja utveckling av församlingslivet” (s. 5) och att denna formulering sedan återkommer, bl.a. under avsnitt 6 *Kyrkostyrelsens långsiktiga målbilder 2030*. Enligt utskottets mening är formuleringen mindre väl vald eftersom den, trots vad kyrkostyrelsen framhållit under avsnitt 3, *Kyrkostyrelsens uppdrag*, kan leda läsaren till den felaktiga uppfattningen att det hör till nationell nivå uppdrag att främja församlingslivet. Utskottet önskar för framtiden tydligare skrivningar i aktuell skrivelse, så att det klart framgår att det är stiftets uppdrag att främja (och ha tillsyn över) församlingslivet medan det som hör till den nationella nivåns uppdrag är att stödja *stiftens* arbete för utveckling av församlingslivet.

Motion 2019:38 Ökade resurser till Svenska kyrkan i utlandet och motion 2019:44 Svenska kyrkan i utlandet

Organisationsutskottet vill utifrån sitt sakområde framhålla att de nedskärningar som framgår av kyrkostyrelsens budgetförslag riskerar att medföra kraftfulla försämringar av Svenska kyrkan i utlandets möjligheter att verka. Utskottet vill särskilt understryka att de föreslagna besparingarna avseende personalkostnaderna torde leda till att en allt större del av utlandsverksamhetens personal består av lokalt anställd personal, vilket reser frågor kopplade till vad det innebär att verka som utlandsförsamling. Utskottet instämmer i motionärernas uppfattning om att det är angeläget att invänta resultatet av den pågående verksamhetsgenomlysningen av Svenska kyrkan i utlandet innan ställning tas till hur budgetunderlaget eventuellt bör justeras.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Organisationsutskottets vägnar

Per Lindberg, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

Beslutande: Per Lindberg, ordförande, Roberth Krantz, Mattias Benke, Tommy Eriksson, Maria Lagerman, Lars-Ola Dahlqvist, Sven Gunnar Persson, Anette Nordgren, Christina Hjelm, Håkan Widepalm, Arnold Boström, Olle Reichenberg, Elisabeth Kullenberg, Lars B Andersson och Irene Oskarsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars G Linder, Marie Johansson, Lars-Erik Lordh, Johnny Lundell, Victor Ramström, Benny Ahremerk Persson, Märta Brita Forsberg Svensson, Johnny Lilja, Margareta Karlsson, Stefan Aro, Olov Lindquist och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Åsa Nyström och Karin Johannesson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2019:1y

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022

Till Ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022

Utskottet inleder med att uttrycka att arbetet med psykisk ohälsa är en angelägen fråga för Svenska kyrkan och hoppas att detta även prioriteras ändamålsenligt när det gäller det ekonomiska resurserna. Att frågan är angelägen uttrycks väl i KsSkr 2019:5 Tematiskt kyrkomöte – Undervisning:

Den existentiella dimensionens betydelse för människan uppmärksammas alltmer i ljuset av ökad psykisk ohälsa. Detta är inte bara ett problem på individnivå utan ett växande samhällsproblem som vi för närvarande saknar adekvata begrepp för att beskriva. Ur ett kristet perspektiv kan vi tala om en andlig kris vars orsaker går att spåra till en förlust av livsmening och mål.

Utskottet noterar att det är skrämmande siffror över antalet människor i Sverige som bedöms lida av psykisk ohälsa som nämns i skrivelsen. Utskottet ser därför detta som en prioriterad fråga vilket också framgår av utskottets behandling av motion 2018:81 i betänkande SK 2018:14 Svenska kyrkans arbete för att förhindra suicid från föregående kyrkomöte. Utskottet ser också stora möjligheter i att kroka arm med andra samhällsaktörer för att uppnå bästa resultat.

Utskottet skulle önska ett förtydligande i stycke 5.1 som rör minskad kunskap om kristen tro. Om ordet *de* i styckets andra mening bytts ut till *dessa* hade det blivit tydligare att Svenska kyrkan förvaltar samtliga existentiella resurser som nämns i meningen innan.

Även om utskottet kan se att punkterna i kapitlet *Utmaningar* följer omvärldsbvakningens uppställning skulle man önska en mer logisk följd av inomkyrkliga och samhälleliga utmaningar i framtida skrivelser.

I övrigt har utskottet inget att erinra mot skrivelsen.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Hannah Häggström, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Cecilia Clausen, Birgitta Lindén, Olle Rydell, Ellen Leijen, Sofia Rosenquist, Anders Brunnstedt, Boel Johansson, Birgit Kullingsjö, Eva-Mai Mineur Tynong, Gunilla Eldebro, Katarina Ramnerö Ödestad, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund och Marja Hillerström.

E 2019:1
Bilaga 4

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ann-Christine Rosengren, Gunilla Lundström, Daniel Larson, Carl Johan Karlsson, Lena Arman, Sofia Särdaqvist, Ulla-Britt Holmér, Lars-Ivar Ericson, Ann-Kristin Jonäng, Kjell O Lejon, Bengt Olsson och Satu Rekola.

Biskoparna Åke Bonnier och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2019:2y

Ökade resurser till Svenska kyrkan i utlandet

Till Ekonomiutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över motionerna 2019:38 och 2019:44

Svenska kyrkan i utlandet är en viktig del av Svenska kyrkan och utskottet bejakar motionernas intentioner och uppfattar dem som att de ekonomiska förutsättningarna inte ska försämrats under de utredningar som pågår. Utskottet är dock medvetet om att det sker kontinuerliga förändringar i delar av Svenska kyrkan i utlandets verksamhet.

Utskottet understryker vikten av att de utredningar som görs innefattar analys av grundläggande aspekter av verksamheten så att Svenska kyrkan i utlandets uppdrag blir tydligt.

Utskottet uttrycker också värdet av att uppdraget för Svenska kyrkan i utlandet i KsSkr 2019:1 tydligare bör beskrivas.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Ekumenikutskottets vägnar

Gun Eriksson, ordförande

Pehr-Albin Edén, sekreterare

Beslutande: Gun Eriksson, ordförande, Katarina Glas, Ulla Löfven, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Johan Garde, Celina Falk, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Christina Pettersson och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Christian Bonde, Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Ulla Birgersdotter, Stig Axelsson, Erik Ringheim, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Kåge Johansson, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2019:2

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2018

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2019:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2018. Kyrkostyrelsen föreslår att kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisningen samt resultaträkningen och balansräkningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2018. Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen och att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret. Vidare behandlas även Hållbarhetsredovisning 2018 för Svenska kyrkans nationella nivå.

Ekonomiutskottet föreslår att kyrkomötet fastställer årsredovisning, resultat- och balansräkningen samt beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2018.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa årsredovisningen samt resultaträkningen och balansräkningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2018,
2. bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2018.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2019:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2018

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa årsredovisning samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2018,
2. bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2018.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserade av de delar som är respektive utskotts sakområde. Ett utskott, Samhälls- och kulturutskottet, har yttrat sig över skrivelsen. Yttrandet, SK 2019:2y, framgår av *bilaga*.

Bakgrund

Kyrkostyrelsens skrivelse består av *Årsredovisning 2018 för Svenska kyrkans nationella nivå* med bilagan *Resultatrapport 2018*. Bifogat i särskilt tryck finns också *Hållbarhetsredovisning 2018 för Svenska kyrkans nationella nivå*.

I likhet med föregående år redovisas återrapporteringen av kyrkostyrelsens behandling av kyrkomötesärenden inte som en bilaga till denna skrivelse utan, i enlighet med kyrkomötets beslut 2017, i en egen skrivelse, KsSkr 2019:3, vilken behandlas i Ekonomiutskottets betänkande E 2019:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden.

Årsredovisning 2018 för Svenska kyrkans nationella nivå

I *verksamhetsberättelsen* redovisas exempel på genomförd verksamhet inom områdena omvärld och relationer, stöd till stift och församlingar samt normering och förvaltning.

I *förvaltningsberättelsen* redovisas ett urval väsentliga händelser under året, totala intäkter och kostnader, marknadsvärdet i kapitalförvaltningen, framtida utveckling samt risker och osäkerhetsfaktorer för nationell nivå och utfall för den nationella nivåns eget kapital i relation till av kyrkomötet fastställt mål på storleken på det egna kapitalet. Det urval av väsentliga händelser som lyfts fram är beslutet om namnbyte för Svenska kyrkans internationella arbete till Act Svenska kyrkan, att den nya kyrkohandboken tagits i bruk, genomförandet av gemensamt fastighetsregister, fördelning av medel för Svenska kyrkans arbete med asylsökande och flyktingar samt fördelning av medel från regeringens satsning Hemlöshet bland unga vuxna.

I 2018 års årsredovisning lyfts för första gången de av kyrkomötet 2018 beslutade långsiktiga målbilder för 2030, som ska ligga till grund för fokusering och prioritering i det långsiktiga planeringsarbetet.

Det ekonomiska utfallet uppgick till minus 26 miljoner kronor. Avvikelsen mot det budgeterade resultatet (129 miljoner kronor) beror i huvudsak på ett sämre resultat i kapitalförvaltningen. Det fria egna kapitalet uppgick vid utgången av 2018 till 8 214 miljoner kronor vilket är 36 miljoner lägre än föregående år. Kyrkomötet beslutade 2016 att målet för storleken på den nationella nivåns kapital ska uppgå till lägst 6 500 miljoner kronor. Målet för storleken på det egna kapitalet ska justeras årligen med hänsyn till konsumentprisindex. Målet för 2018 blir därmed 6 677 miljoner kronor.

Väsentliga riskområden som beaktats är risk för skadat förtroende, aktivitetsrelaterade risker, risker inom finansförvaltningen samt omvärldsrisker.

Av revisionsberättelsen i årsredovisningen framgår att revisorerna har reviderat årsredovisningen med undantag för sidorna 1–32 samt 58–60. Revisorernas uppfattning är att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och att den ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Trossamfundet Svenska kyrkans finansiella ställning och kassaflöde per den 31 december 2018 samt att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen samt att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Hållbarhetsredovisning Svenska kyrkans nationella nivå 2018

I denna redovisning finns bland annat rubriken *Styrning av hållbarhetsarbetet* där det bland annat framgår att nationell nivåns verksamhet utgår från ett brett hållbarhetsperspektiv där de andliga och existentiella, sociala, ekologiska och ekonomiska dimensionerna i hållbarhetstanken erkänns som ömsesidigt beroende av varandra.

Detta följs av avsnittet *Vår omvärld* där den kontext som Svenska kyrkan verkar i beskrivs. Därefter följer avsnittet *Hur vi prioriterar* där Svenska kyrkans målarbete kopplas samman med målbilderna för 2030 samt Agenda 2030.

Under rubriken *Året som gått* ges många exempel på arbete inom hållbarhetsområdet och vad som åstadkommit under året.

Redovisningen avslutas med en bestyrkanderapport från revisorerna. Av denna framgår det, grundat på den översiktliga granskning som har gjorts, att det inte framkommit några omständigheter som ger revisorerna anledning att anse att informationen i hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de av styrelsen och generalsekreteraren angivna kriterierna samt att en lagstadgad hållbarhetsrapport har upprättats.

Bilaga

I *bilagan* redovisar kyrkostyrelsen ett urval av verksamhetens insatser och resultat i förhållande till uppgifterna enligt kyrkoordningen och den verksamhetsinriktning kyrkomötet 2017 beslutade om. Därtill redovisas finansiering och kostnader för 2018 i relation till utfall 2017, av kyrkomötet beslutad kostnadsram för 2018 och kyrkostyrelsens detaljbudget 2018. Av den ekonomiska redovisningen framgår att de samlade kostnaderna blev 191 miljoner kronor lägre än den kostnadsram om 3 240 miljoner kronor för 2018, som kyrkomötet beslutade om.

I bilagan framgår mindre avvikelser mellan budget och utfall per verksamhet som i vissa verksamheter beror på omorganisation. Den största budgetavvikelsen avser kapitalförvaltningens avkastning som blev lägre än budgeterat.

Utskottets överväganden

Arsredovisningens innehåll

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning samt resultaträkningen och balansräkningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2018.

Ekonomiutskottet ansluter sig till kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet har som en del av beredningen hållit överläggningar med revisorerna och kyrkostyrelsens arbetsutskott för att få särskilda frågor belysta och fördjupad förståelse för skrivelsen.

Utskottet har med intresse tagit del av revisorernas rapportering från deras granskning av den nationella nivån. Granskningarna har haft stort fokus på så kallade riskområden. Revisorerna konstaterar att det finns bra interna rutiner och god internkontroll.

Ekonomiutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserat av om respektive utskott har synpunkter på för utskottet relevanta delar. Samhälls- och kulturutskottet noterar i sitt yttrande att den redovisning som lämnas ger en bra bild av kyrkostyrelsens verksamhet. Utskottet uppskattar särskilt att Svenska kyrkan finns med som aktör i många olika samhälls- och kultursammanhang.

Utskottet har tagit del av *Hållbarhetsredovisning Svenska kyrkan nationella nivå 2018*. Redovisningen har granskats av den auktoriserade revisorn. Det är utskottets uppfattning att redovisningen på ett bra sätt beskriver hur den nationella nivån arbetar långsiktigt med olika hållbarhetsfrågor och hur hållbarhetsperspektivet genomsyrar stora delar av verksamheten på nationell nivå. Här efterlyser dock utskottet en

utveckling av dokumentet som visar vilka effekter hållbarhetsarbetet ger, exempelvis kring Fairtrade och trygghetsarbetet i kölvattnet av #Metoo och #Vardeljus.

Utskottet anser att den nya ekonomimodellen innebär en förbättring kring direktiv och mål men att den behöver utvecklas för att bli än mer transparent så att mål, åtgärder, effekter och kostnader tydligare kan utläsas. Utskottet ser behovet av en ökad transparens mellan Verksamhet och ekonomi och årsredovisningen så att det tydligare går att följa hur budgeterade medel har använts. Utskottet kommer också med intresse att följa hur kyrkostyrelsens arbete kring styrning och utvärdering av bland annat projekt utvecklas.

Utskottet ser därför fram mot en fortsatt utveckling av kyrkostyrelsens arbete med den interna styrningen samt kontroll och uppföljning av såväl löpande verksamhet som större satsningar och ett ännu mer sammanhållet flöde mellan skrivelsen Verksamhet och Ekonomi och årsredovisningens olika delar.

Ansvarsfrihet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2018.

Utskottet ansluter sig till revisorernas förslag.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Ekonomiutskottets vägnar

Veine Backenius, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Veine Backenius, ordförande, Mats Ludvigsson, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojidkow, Kjell Kallenberg, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Sara Lindalen.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Sandra Ryström Signarsdotter, Victor Backström, Gun Alingsjö Bäck, Mats Nilsson, Sören Ravn, Eric Palmqvist, Björn Falkeblad, Bertil Olsson och Terence Hongslo.

Biskop Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2019:2y

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2018**

Till Ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2018

Utskottet uppskattar skrivelsen och menar att den redovisning som lämnas ger en bra bild av kyrkostyrelsens verksamhet. Utskottet uppskattar särskilt att Svenska kyrkan finns med som aktör i många olika samhälls- och kultursammanhang.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Hannah Häggström, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Cecilia Clausen, Birgitta Lindén, Olle Rydell, Ellen Leijen, Sofia Rosenquist, Anders Brunnstedt, Boel Johansson, Birgit Kullingsjö, Eva-Mai Mineur Tynong, Gunilla Eldebro, Katarina Ramnerö Ödestad, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund och Marja Hillerström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ann-Christine Rosengren, Gunilla Lundström, Daniel Larson, Carl Johan Karlsson, Lena Arman, Sofia Särdaqvist, Ulla-Britt Holmér, Lars-Ivar Ericson, Ann-Kristin Jonäng, Kjell O Lejon, Bengt Olsson och Satu Rekola.

Biskoparna Åke Bonnier och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2019:3

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Sammanfattning

Betänkandet behandlar kyrkostyrelsens skrivelse 2019:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden samt motion 2019:31 1700 år efter kyrkomötet i Nicaea och motion 2019:43 Finansiering av institutionssjälavården i förhållande till utjämnings-/bidragssystem.

Utskottet föreslår att skrivelsen med godkännande läggs till handlingarna samt föreslår bifall på motion 2019:31 punkt 1, avslag på motion 2019:31 punkt 2 samt bifall till motion 2019:43.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna,
2. bifalla motion 2019:31 punkt 1,
3. avslå motion 2019:31 punkt 2,
4. bifalla motion 2019:43.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2019:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna.

Motionernas förslag

Motion 2019:31 av Anna Karin Hammar, 1700 år efter kyrkomötet i Nicaea

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att i samband med hågkomsten av det ekumeniska mötet i Stockholm 1925 (KsSkr 2019:3, KmSkr 2017:15) även högtidlighålla att det 2025 är 1700 år sedan kyrkomötet i Nicaea,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att i samband hågkomsten av det första gemensamma kyrkomötet i Nicaea uttrycka en världsvid kristen tro i ljuset av nutida hot mot hela skapelsen.

Motion 2019:43 av Jesper Eneroth m.fl., Finansiering av institutions-själavården i förhållande till utjämnings-/bidragssystem

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra en översyn av och ta fram förslag på hur institutionssjälavården, där verksamhet och ansvar vilar på pastorat/församlingar, ska finansieras, med hänsyn till stiftens respektive nationell nivå roll och uppgift och i förhållande till utjämnings-/bidragssystem.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserade av de delar som behandlar respektive utskotts sakområde. Ekumenikutskottet har därutöver erbjudits möjlighet att yttra sig över motion 2019:31 och Organisationsutskottet har erbjudits att yttra sig över motion 2019:43. Följande yttranden har inkommit.

Gudstjänstutskottet har yttrat sig över skrivelse 2019:3 i G 2019:2y, *bilaga 1*.

Samhälls- och kulturutskottet har yttrat sig över skrivelse 2019:3 i SK 2019:3y, *bilaga 2*.

Ekumenikutskottet har yttrat sig över motion 2019:31 i Eu 2019:1y, *bilaga 3*.

Organisationsutskottet har yttrat sig över motion 2019:43 i O 2019:2y, *bilaga 4*.

Bakgrund

KsSkr 2019:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Kyrkostyrelsens skrivelse består av *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden* inklusive avsnittet *Övrig rapportering*.

Av redovisningen framgår att av totalt 43 skrivelser från tidigare kyrkomöten har 16 skrivelser slutbehandlats och avslutats under året, medan 27 återstår. Några uppdrag har senarelagts med ett år med hänvisning till nödvändiga omprioriteringar av planerad verksamhet samt på grund av 2019 års tematiska kyrkomöte.

Kyrkostyrelsen anser en skrivelse från kyrkomötet vara slutbehandlad när resultatet av vad kyrkomötet begärt finns och, i förekommande fall, lagts fram för kyrkomötet, eller när det uppdrag kyrkomötet gett är omhändertaget i ett sammanhang som i sin tur har i uppdrag att göra en redovisning. Skrivelser där kyrkomötet vill informera kyrkostyrelsen om vad utskottet anför är i normalfallet avslutade när kyrkostyrelsen tagit del av kyrkomötets synpunkter och för dem vidare till ansvarig verksamhet på nationell nivå.

Kvarvarande skrivelser är följande.

År	Nr	Rubrik
2018	KmSkr 2018:3 med G 2018:1	Kyrkohandboksfrågor
2018	KmSkr 2018:4 med G 2018:5	Ny psalmbok
2018	KmSkr 2018:5 med SK 2018:10	Flygplatskyrkans framtid
2018	KmSkr 2018:6 med SK 2018:11	Rutiner vid näthat
2018	KmSkr 2018:7 med SK 2018:14	Svenska kyrkans arbete för att förhindra suicid

2018	KmSkr 2018:9 med TU 2018:6	Bank-id som identifikation vid in- och utträde
2018	KmSkr 2018:10 med TU 2018:8	Sekretessvarning i Kbok
2018	KmSkr 2018:13 med F 2018:1	Sammanhållet klimatarbete
2018	KmSkr 2018:14 med F 2018:2	Flexibla förutsättningar för användning av kyrkorummet
2018	KmSkr 2018:15 med F 2018:3	Domkyrkornas ställning i Svenska kyrkan
2018	KmSkr 2018:16 med KI 2018:6	Uppföljning av #metoo och #vardeljus
2018	KmSkr 2018:17 med KI 2018:7	Tillgängligheten i lokaler och verksamheter
2018	KmSkr 2018:20 med O 2018:4	Församlingen grundläggande uppgift
2018	KmSkr 2018:21 med O 2018:7	Svenska Kyrkans Ungas ställning
2017	KmSkr 2017:2 med KI 2017:1	Medlemsstrategi
2017	KmSkr 2017:15 med Eu 2017:3	Ekumeniskt möte 1925 och 2025
2017	KmSkr 2017:21 med O 2017:4	Demokratifrågor
2017	KmSkr 2017:24 med O 2017:14	Definition av ordet pastoral
2016	KmSkr 2016:8 med EE 2016:5	Kyrkomedlemmens möjlighet att välja egen präst vid kyrkliga handlingar
2016	KmSkr 2016:9 med G 2016:7	Psalmboken
2016	KmSkr 2016:10 med G 2016:8	Gudstjänster i annat kristet samfund
2016	KmSkr 2016:13 med TU 2016:2	Legitimation för präster och diakoner
2016	KmSkr 2016:16 med TU 2016:13	Kommunikation om upphörande av tillhörighet i Svenska kyrkan
2015	KmSkr 2015:5 med TU 2015:17	Verksamhetsberättelse år 2014 för Svenska kyrkans överklagandenämnd
2014	KmSkr 2014:7 med TU 2014:3	Byte av uppdrag inom vigningstjänsten
2014	KmSkr 2014:20 med G 2014:6	Kyrkohandbok för Svenska kyrkan
2013	KmSkr 2013:14 med O 2013:5	Kyrkliga begravningsbyråer

I avsnittet *Övrig rapportering* rapporteras kring kyrkostyrelsens satsning *Dela tro – dela liv*, satsningen på undervisning och mission för alla åldrar. Projektet som helhet löper under perioden 2013–2018. Under perioden har 29 av 30 delsatsningar avslutats och satsningen har utvärderats av en extern utvärderare. Under 2019 kommer en

avslutande konferens att hållas som bland annat binder ihop satsningen *Dela tro – dela liv* med det fortsatta arbetet med programmet för lärande och undervisning.

I samma avsnitt lämnas en rapport kring verkställigheten av kyrkomötets beslut från 2017 om ändringar i kyrkoordningen avseende begravningsverksamheten.

Beslut om att riktlinjer för begravningsverksamheten ska finnas hos varje kyrklig huvudman samt förtydligande avseende hur stiftens tillsynsansvar för begravningsverksamheten fullgörs har trätt i kraft 2019.

Fortsatta samtal förs mellan kyrkostyrelsen, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, SKAO, samt Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund, SKKF, bland annat kring vilka konkreta uppgifter som bör ligga hos kyrkostyrelsen.

Motion 2019:31 1700 år efter kyrkomötet i Nicaea

Motionären föreslår i sin motion högtidlighållande av det första kyrkomötet i Nicaea i samband med hågkomsten av det ekumeniska mötet i Stockholm 1925 samt att kyrkostyrelsen vid denna hågkomst uttrycker en världsvid kristen tro i ljuset av nutida hot mot hela skapelsen.

Kyrkostyrelsen redogör i sin skrivelse för hur uppdraget planeras. Detta sker i flera steg som dels innebär en analys av vad det ekumeniska mötet 1925 innebar, dels att ta fram underlag, såsom utvärderingar från tidigare större möte, för att slutligen, under hösten 2019, utifrån underlaget ta fram förslag på hur högtidlighållandet av det ekumeniska mötet 1925 kan utformas i samverkan med Sveriges kristna råd, SKR.

Motion 2019:43 Finansiering av institutionssjälavården i förhållande till utjämnings-/bidragssystem

Motionärerna föreslår i sin motion en översyn av institutionssjälavården där verksamhet och ansvar vilar lokalt och finansieringen till stor del åvilar enskilda församlingar samt stiftet. Förslaget innebär en fördjupad översyn där även det generella utjämningsystemet och/eller bidragsförfarande beaktas. I motionen hänvisas till det pågående kyrkomötesuppdraget avseende Flygplatskyrkans framtid där bland annat de ekonomiska förutsättningarna ska belysas.

Under 2000-talet har ett flertal motioner behandlats av kyrkomötet som belyst delar av motionens breda anslag. Dessa har exempelvis handlat om fördelning av den statliga ersättningen för andlig vård vid häkten och fängelser (2005:1), högre anslag till stiftet för fördelning för kyrkliga tjänster vid större institutioner och organisationer (2016:72). De flesta motionerna har avslagits av kyrkomötet med hänvisning till att det är den lokala församlingens ansvar och att stiftsbidragen inte längre är styrda från nationell nivå utan det står stiftet fritt att prioritera och disponera bidragen.

I det pågående uppdraget avseende flygplatskyrkan bereds frågan utifrån ett brett principiellt perspektiv som har mycket gemensamt med institutionssjälavård såsom att verksamheten bedrivs på en annan arena än den egna och upptagningsområdet är betydligt större än den lokala territoriella församlingen. En annan likhet är att församlingen har små möjligheter att påverka motpartens (universitets/kriminalvårdens etc.) lokalisering och utveckling av verksamheten.

På kyrkokansliet är frågan aktuell i det pågående strategiska utvecklingsarbetet som sker i samverkan mellan kyrkostyrelsen och stiftet. En särskild fokusgrupp finns kring institutionssjälavården och en beskrivning av bland annat dess nuläge och finansieringsformer har sammanställts i en rapport, *Institutionssjälvårdens nuläge*, (juni 2019). Här lyfts även att verksamheten både handlar om omsorg om dem som vistas i församlingen och medlemsvård för anställda som ofta är församlingsbor. Av rapporten framgår att verksamheten också på många håll bedrivs i ett ekumeniskt

sammanhang där Svenska kyrkan ofta är en sammanhållande faktor för den organisatoriska delen av verksamheten vilket ställer krav på särskild kompetens både inom själavård och ekumenisk samverkan. Rapporten innehåller även en översyn av några stifts modeller för stiftsbidrag till institutionssjälavård. Underlaget är inte komplett men visar att modellerna varierar mellan stiftet, mellan vilken typ av verksamhet som får bidrag, hur bidragen är utformade, vilka underlag som krävs etcetera.

Utskottets överväganden

Beslut om att med godkännande lägga skrivelsen till handlingarna

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna.

Utskottet har tagit del av skrivelsen. Utskottet konstaterar återigen att vissa kyrkomötesuppdrag förvisso är av mer komplex karaktär och kan kräva en större insats för att behandla, men att det är tveksamt om så långa handläggningstider som fyra till fem år kan anses rimliga. Utskottet ser dock med tillfredsställelse att några av de äldsta uppdragen, från 2013–2015, antingen är slutbehandlade eller att en process att verkställa uppdragen inletts. Dock konstaterar utskottet att kyrkostyrelsen i dessa fall aviserar handläggningstider som sträcker sig ytterligare ett till två år framåt i tid innan kyrkomötet får slutrapporter. Utskottet ser därför behov av interna rutiner inför verkställigheten av kyrkomötesuppdrag såsom en tydlig tidsplan. Rutiner för rapportering av ärenden som därefter av olika skäl dragit ut på tiden, såsom avvikelserapportering av tidsplanen eller att ärenden återförs till kyrkomötet för förnyade beslut etc., är andra åtgärder som utskottet efterlyser.

Utskottet konstaterar att även Gudstjänstutskottets synpunkter ligger i linje med det Ekonomiutskottet anser kring de, i vissa fall, alltför långa handläggningstiderna.

Föregående år anslöt sig utskottet till Gudstjänstutskottets principiella frågeställning kring kyrkostyrelsens rätt att omvandla eller förändra ett uppdrag som kyrkomötet beslutat om (E 2018:3). Denna fråga aktualiseras även i år gällande uppdraget Flygplatskyrkans framtid (SK 2018:10) då kyrkostyrelsen på eget initiativ breddat uppdraget. Utskottet ifrågasätter att kyrkostyrelsen återigen väljer att ändra inriktning på ett beslut fattat av kyrkomötet. Utskottet befarar att om frågan om flygplatskyrkan fortsättningsvis ska hanteras inom ramen för det större uppdraget kring institutions-själavården så kommer även detta uppdrag, vad gäller den del som avser flygplatskyrkan, att få en orimligt lång handläggningstid. Detta är också en aspekt som Samhälls- och kulturutskottet uttrycker oro för i sitt yttrande. Utskottet menar att det finns skäl för att slutföra kyrkomötesuppdraget avseende flygplatskyrkan under tiden som institutionssjälavården, inklusive flygplatskyrkan, utreds.

Motion 2019:31 punkt 1

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2019:31 punkt 1.

Utskottet anser att det finns goda skäl för att även högtidlighålla minnet av det första kyrkomötet i Nicaea år 325 vid högtidlighållande av 1925 års ekumeniska möte. Även Ekumenikutskottet ansluter sig till denna uppfattning.

Utskottet föreslår därför bifall till motion 2019:31, punkt 1.

Motion 2019:31 punkt 2

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:31 punkt 2.

Utskottet anser att motionens intentioner är goda men att det i ett ekumeniskt sammanhang kan finnas skäl till en mer försiktig hållning i de krav som framförs kring gemensamma uttalanden. Utskottet tar Ekumenikutskottets yttrande avseende punkt 2 som sitt eget, utskottet understryker vikten av att Svenska kyrkan är lojal med sina medlemskap i ekumeniska allianser, såsom Sveriges kristna råd och Kyrkornas världsråd och bidrar till att dessa internationella jubileer högtidlighålls i samråd med dem.

Med anledning av ovanstående föreslår utskottet därför att motion 2019:31, punkt 2 avslås.

Motion 2019:43

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2019:43.

Utskottet anser att motionen bör bifallas eftersom dessa verksamheter kräver relativt stora resurser, har allt större geografiska upptagningsområden, kräver kvalificerad kompetens kring både själavård och ekumenisk samverkan och därmed kan ses som nationella angelägenheter när det gäller finansiering av verksamheterna.

Samhälls- och kulturutskottet anför i sitt yttrande att den ursprungliga frågan avseende flygplatsverksamheten brådskar och det är olyckligt om det utvidgade uppdraget innebär att processen försenas. Organisationsutskottet påpekar bland annat också att det är angeläget om att frågan handläggs skyndsamt.

Utskottet anser att det är angeläget att kyrkostyrelsen får en samlad bild över de olika verksamheter som bedrivs inom ramen för begreppet institutionssjälavård och dess skiftande förutsättningar för att därefter finna en långsiktigt hållbar form för finansieringen.

Med anledning av ovanstående föreslår utskottet att motionen bifalls.

Uppsala 3 oktober 2019

På Ekonomiutskottets vägnar

Veine Backenius, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Veine Backenius, ordförande, Mats Ludvigsson, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Kjell Kallenberg, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Sara Lindalen.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Sandra Ryström Signarsdotter, Victor Backström, Gun Alingsjö Bäck, Berith Pagels, Mats Nilsson, Sören Ravn, Eric Palmqvist, Björn Falkeblad, Bertil Olsson och Terence Honglo.

Biskop Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2019:2y

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Till Ekonomiutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Gudstjänstutskottet konstaterar att kyrkostyrelsen inte följt beslut i 2018 års kyrkomöte att till årets kyrkomöte återkomma med förtydligande av i enlighet med 2017 års kyrkomötesbeslut att bifalla det av Torvald Johansson under överläggningen framlagda förslaget i frågan om fortsatt arbete med kyrkohandbokens musik (KsSkr 2019:3, ärende KmSkr 2018:3). Utskottet vill uttrycka sitt missnöje och förutsätter att arbetet är färdigt till 2020 för att inte ytterligare bidra till komplexitet när tydligheten dröjer.

Gudstjänstutskottet noterar att det är fem år sedan kyrkomötet beslutade att börja arbetet med kyrkohandbok II (KsSkr 2019:3, ärende KmSkr 2014:20) och vill uttrycka sin otillfredsställelse över att arbetet inte kommit längre.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Maria Klasson Sundin, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Bergström, Margareta Andersson, Anders Åkerlund, Daniel Engström, Sven Milltoft, Elise Solberg, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Carola Norén, Birgitta Nilsson, Torvald Johansson, Malin Brolinson, Bartłomiej Szulc, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2019:3y

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Till Ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Utskottet tackar för informationen kring behandlingen om de pågående ärenden som utskottet arbetat med. Utskottet upplever att det är en ökad transparens mellan styrelse/kansli och kyrkomöte och uppskattar att kunna följa ärenden på detta sätt. Utskottet anser att utskottets tre pågående ärenden från 2018 års kyrkomöte är viktiga och ser fram emot slutbehandling av dessa ärenden.

Utskottet noterar att Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2018:10 Flygplatskyrkans framtid har lagts samman med uppdraget att utreda andra verksamheter inom ”Institutionssjälavård”. Utskottet vill uttrycka sin oro att detta ska försena processen för flygplatskyrkan. Utskottet vill se en skyndsam hantering av detta ärende.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Mattias Nihlgård, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Cecilia Clausen, Birgitta Lindén, Olle Rydell, Ellen Leijen, Sofia Rosenquist, Anders Brunnstedt, Boel Johansson, Birgit Kullingsjö, Eva-Mai Mineur Tynong, Gunilla Eldebro, Katarina Ramnerö Ödestad, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund och Marja Hillerström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ann-Christine Rosengren, Gunilla Lundström, Daniel Larson, Carl Johan Karlsson, Lena Arman, Sofia Särdaqvist, Ulla-Britt Holmér, Lars-Ivar Ericson, Ann-Kristin Jonäng, Kjell O Lejon, Bengt Olsson och Satu Rekola.

Biskoparna Åke Bonnier och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2019:1y

1700 år efter kyrkomötet i Nicaea

Till Ekonomiutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över motion 2019:31

Utskottet bejakar motionens förslag om att högtidlighålla att det år 2025 är 1700 år sedan kyrkomötet i Nicaea ägde rum, samtidigt som jubileet av 1925 års ekumeniska möte i Stockholm uppmärksammas.

Samtidigt understryker utskottet vikten av att Svenska kyrkan är lojal med sina medlemskap i ekumeniska allianser, såsom Sveriges kristna råd och Kyrkornas världsråd och bidrar till att dessa internationella jubileer högtidlighålls i samråd med dem.

Utskottet hänvisar också till kyrkostyrelsens skrivelse 2019:3 där uppföljning av kyrkomötets beslut om Ekumenikutskottets betänkande 2017:3 Ekumeniskt möte 1925 och 2025 redovisas.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Ekumenikutskottets vägnar

Gun Eriksson, ordförande

Pehr-Albin Edén, sekreterare

Beslutande: Gun Eriksson, ordförande, Katarina Glas, Ulla Löfven, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Johan Garde, Celina Falk, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Christina Pettersson och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Christian Bonde, Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Ulla Birgersdotter, Stig Axelsson, Erik Ringheim, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Kåge Johansson, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Organisationsutskottets yttrande 2019:2y

**Finansiering av institutionssjälavården i förhållande till
utjämnings-/bidragssystem**

Till Ekonomiutskottet

Organisationsutskottets yttrande över motion 2019:43 Finansiering av institutions-
själavården i förhållande till utjämnings-/bidragssystem

Organisationsutskottet har beretts möjlighet att yttra sig över ovan nämnda motion.

Organisationsutskottet ställer sig positivt till innehållet i motionen och menar att den bör bifallas. Utskottet menar att frågan om institutionssjälavårdens bedrivande reser angelägna frågor av såväl organisatorisk som ekonomisk art och att det är viktigt att dessa frågor utreds samlat och skyndsamt.

Uppsala den 2 oktober 2019

På Organisationsutskottets vägnar

Per Lindberg, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

Beslutande: Per Lindberg, ordförande, Roberth Krantz, Mattias Benke, Tommy Eriksson, Maria Lagerman, Lars-Ola Dahlqvist, Sven Gunnar Persson, Anette Nordgren, Christina Hjelm, Håkan Widepalm, Arnold Boström, Olle Reichenberg, Elisabeth Kullenberg, Lars B Andersson och Irene Oskarsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars G Linder, Marie Johansson, Lars-Erik Lordh, Johnny Lundell, Victor Ramström, Benny Ahremark Persson, Märta Brita Forsberg Svensson, Johnny Lilja, Margareta Karlsson, Stefan Aro, Olov Lindquist och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Åsa Nyström och Karin Johannesson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2019:4

Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar Ekonomiutskottet kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 beslutspunkt 3 att kyrkostyrelsen i sitt framtida strategiska arbete ska beakta vad kyrkomötet anfört beträffande undervisning.

Utskottet anser att den inslagna vägen med gemensamma system och i förlängningen gemensamt lönecenter är rätt väg att gå, men vill lyfta kommunikationsproblematiken kring detta. Utskottet ser också behov av ytterligare stöd kring frågor som exempelvis GDPR, men att detta skulle kunna ske via stiftens.

Utskottet vill dock påpeka att gemensamma system och volymhantering inte är den enda vägen att gå utan det måste också finnas utrymme för andra lösningar.

För att stimulera delande av erfarenheter anser utskottet att en utveckling av nuvarande strukturer kan vara en framkomlig väg.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det Ekonomiutskottet anfört beträffande undervisning.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det kyrkomötet anfört beträffande undervisning.

Bakgrund

Kyrkostyrelsen redogör i sin skrivelse för temat för 2019 årets kyrkomöte samt beskriver varför kyrkan är kallad att undervisa, vad uppdraget innebär, vems uppdraget är och vem det angår samt hur undervisningsuppdraget kan utföras i vår tid. Vidare finns en vision kring vad som ska ha uppnåtts 2030.

Kyrkostyrelsen är angelägen att få ta del av kyrkomötets erfarenhet kring undervisning och lärande och skrivelsen innehåller därför förslag till frågor som kan utgöra en utgångspunkt för samtal i utskotten.

Som utgångspunkt för Ekonomiutskottets samtal föreslås i skrivelsen följande frågeställningar:

- ◆ Hur kan församlingarna avlastas ytterligare för att kunna fokusera sin kompetens och sina resurser på undervisningsuppdraget?
- ◆ Hur kan vi stimulera stift och församlingar att både dela med sig av egna erfarenheter av lärande och undervisning och att ta emot andras?

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det Ekonomiutskottet anfört beträffande undervisning.

Utskottets synpunkter avseende kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5

Utskottet vill inledningsvis lyfta några perspektiv utifrån kyrkostyrelsens skrivelse. Utskottet menar att man i kyrkostyrelsen i högre grad måste betona samverkan mellan nationell nivå och stiftet samt biskopsmötet.

När det gäller undervisningsansvaret saknar utskottet en reflektion kring prästernas utbildningsansvar och då i synnerhet kyrkoherdarnas övergripande ansvar. Utskottet menar här att denna fråga måste lyftas dels i den nuvarande utbildningen men även i fortbildning för att säkra en allmän kvalitetshöjning.

Utskottet vill även påtala skrivningarna kring gudstjänstens pedagogik. Här menar utskottet att gudstjänstens huvudfokus är tillbedjan, men att det i en gudstjänst av god kvalitet finns naturliga och goda inslag av pedagogik.

Hur kan församlingarna avlastas?

Utskottet menar att den inslagna vägen kring gemensamma administrativa lösningar för IT, telefoni, ekonomi- och lönehantering är rätt väg att gå och att kyrkostyrelsens förslag om centraliserat lönecenter ligger väl i linje med detta. Detta bör på sikt leda till kostnadsminskningar för Svenska kyrkan som organisation och ger möjlighet även för små församlingar och pastorat att få del av den kompetens som behövs kring exempelvis redovisning och HR-frågor som krävs för att varje församling och pastorat ska kunna vara långsiktigt hållbara arbetsgivare.

Hur detta kommuniceras är dock en nyckelfråga. Dels handlar det om att alla enheter, små som stora, måste se sitt ansvar för helheten och att detta till stor del är både en solidaritetsfråga och en förtroendefråga, dels handlar det om att vi ska bejaka olikheter som kan ge möjlighet till andra kostnadseffektiva lösningar. Detta innebär att modellerna för gemensamma lösningar inte kan vara tvingande men måste erbjudas som en möjlighet med reell nytta för den lokala enheten. Här måste även perspektivet kvalitetshöjning lyftas eftersom det inte alltid är självklart med en kostnadsminskning för att man ansluter sig till gemensamma system. Dialogen mellan stift och församlingar/pastorat är därför mycket viktig och det är också nödvändigt att stiftet i detta sammanhang tar sitt ansvar via förvaltningstillsynen.

Digitalisering av administration och arbetssätt ger utrymme för både kostnads- och tidsbesparingar. Arvodshantering är idag omfattande och kraftigt varierande – mer enhetlighet i regelverk och hantering ger tids- och kostnadsbesparingar i administrationen.

Utskottet ser också behov av stöd och hjälp till församlingar och pastorat kring sådana frågor som styrs av annan lagreglering och som tar mycket tid och kraft från det löpande arbetet, såsom exempelvis GDPR och barnkonsekvensanalyser. Här skulle stiftet kunna stödja i större utsträckning och exempelvis tillhandahålla mallar

eller andra färdiga lösningar till församlingsnivån. I detta sammanhang kan också tilläggas att genom detta arbetssätt skulle även stiftens kunna erbjuda en viss specialisering som skulle kunna vara till nytta för hela Svenska kyrkan. All kompetens behöver inte finnas i alla stift utan även här kan stift som ligger långt framme i vissa frågor kunna fungera som föredömen och skapa utrymme hos andra stift för specialisering kring andra frågor. Även Svenska kyrkans Arbetsgivarorganisation bör kunna användas som resurs i denna typ av arbete.

Nationell nivå och stiftens måste i högre grad samverka kring kommunikationen om att Svenska kyrkan behöver bilda allt större administrativa enheter utan att för den skulle förlora engagemanget i och för församlingsverksamheten.

Förändringsarbete går av tradition relativt långsamt inom Svenska kyrkan men kan underlättas av ett effektivt utnyttjande av redan etablerade strukturer. Som exempel vill utskottet lyfta visitationssystemet där en nära kontakt finns mellan stift och församlingar. Detta kan i än högre grad användas i syfte att påtala behov av och att lyfta fördelar med lösningar som lyfter volymhantering av administration till exempelvis servicebyråer. Här anser alltså utskottet att verktyg finns men måste användas i högre utsträckning.

Utskottet konstaterar också att det inte i alla sammanhang är servicebyråanslutning som är den optimala lösningen. Det kan, när det gäller vissa typer av tjänster i församlingar och pastorat, vara så att en lösning där man delar tjänster för att tillgodogöra sig specialkompetens är smidigare. Detta kan till exempelvis gälla fastighetsspecialister, rektorstjänster osv.

Hur dela erfarenheter?

Utskottet anser att det finns goda exempel kring undervisning och lärande, eftersom det sker en löpande utveckling av församlingsverksamheten i hela landet. Även här konstaterar utskottet att det finns etablerade strukturer att jobba vidare med och att utveckla. Exempel på detta är nätverksträffar, där anställda och/eller förtroendevalda i församlingar utses för att ha ett särskilt ansvar att kommunicera kring till exempel undervisning vid stifts- och andra samlingar. Här finns då också ett ansvar att kommunicera tillbaka till den egna församlingen om vad som sagts.

Församlingsinstruktionens ställning skulle också kunna stärkas kring undervisning så att det finns tydliga incitament för stiftens att följa upp vad som församlingen sagt sig vilja uppnå kring undervisning. Särskilt ansvariga på stiftens, men huvudansvar för att följa ett antal församlingar utifrån tillsynsperspektivet skulle skapa kontaktvägar där uppföljning kan ske mer naturligt och löpande. I nästa steg kan då stiftsstyrelserna, i sina samråd med kyrkostyrelsen ha ett naturligt underlag för fortsatta samtal i frågan om undervisning och lärande.

Uppsala den 4 oktober 2019

På Ekonomikutskottets vägnar

Veine Backenius, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Veine Backenius, ordförande, Mats Ludvigsson, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdtkow, Kjell Kallenberg, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Björn Falkeblad, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Sara Lindalen.

E 2019:4

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Sandra Ryström Signarsdotter, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Sören Ravn, Bertil Olsson och Terence Hongslo.

Biskop Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.